

Veřejné zakázky: novela zákona přináší méně korupce, ale více práce

Author: Zdeněk Strnad | Published: 08.11.2011

Mezi nejvýznamnější změny patří snížení finančních limitů na polovinu předchozích hodnot, zásadní rozšíření definice dotovaného zadavatele, zrušení ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů, zavedení tzv. významných veřejných zakázek, nutnost odůvodnění zakázek, zavedení tzv. hodnotitelů veřejných zakázek jmenovaných ministerstvem, a uveřejňování textu uzavřených smluv včetně výše skutečně uhrazené ceny za zakázku a seznamů subdodavatelů s jejich majetkovou strukturou. Zároveň zadavatelé budou povinni zrušit zadávací řízení, pokud by měla být hodnocena pouze jedna nabídka. Novela by měla vstoupit v účinnost k 1. dubnu 2012.

Naděje na úspory

„Novela je vyústěním snahy o naplnění protikorupční části vládního programu. Účelem má být omezit prostor pro korupční, diskriminační a netransparentní jednání. Novela však přináší řadu změn, u nichž teprve praxe ukáže jejich reálné dopady. Lze jen doufat, že kromě komplikací přinesou i skutečný ekonomický efekt a významnější úspory veřejných prostředků,“ říká advokátka a partnerka advokátní kanceláře Havel, Holásek & Partners Adéla Havlová. Snížení limitů a rozšíření definice dotovaného zadavatele povede k podstatnému nárůstu zakázek, které budou spadat pod režim zadávání dle zákona. „Dojde tím určitě ke zvýšení transparentnosti, pro menší zadavatele však tato změna bude znamenat vyšší administrativní zátěž a náklady na organizaci veřejných zakázek. Zároveň hrozí zahlcení Úřadu na ochranu hospodářské soutěže přezkumem zakázek z ekonomického pohledu méně významných,“ dodává Havlová.

Místo potvrzení čestné prohlášení

Mezi další výrazné změny zákona o veřejných zakázkách patří zrušení ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů, které mají být nahrazeny čestným prohlášením uchazeče o jeho ekonomické a finanční způsobilosti splnit veřejnou zakázku, a zrušení možnosti pro zadavatele požadovat po uchazečích certifikáty řízení jakosti. „Více se otevře možnost pro účast menších firem, které dosud mohly být diskriminovány jako „ti slabší či méně zkušené“. Nedá se však předpokládat, že by nově zavedené čestné prohlášení dodavatele o jeho schopnosti plnit veřejnou zakázku mělo fakticky relevantní význam. Pokud

plnění zakázky vyžaduje stabilního a finančně silného dodavatele, bude o to důležitější správně nastavit technické kvalifikační předpoklady a vymezit ostatní zadávací podmínky tak, aby byla zajištěna porovnatelnost nabídek a výběr té ekonomicky skutečně nejvýhodnější z nich, nejen s ohledem na nejnižší cenu,“ tvrdí Adéla Havlová. „Stejně tak je diskutabilní povinnost zrušit zadávací řízení v případě, že zadavateli zůstane k hodnocení pouze jedna nabídka bez ohledu na to, zda by vybraná nabídka mohla být objektivně ekonomicky výhodná či nikoli,“ dodává.

Povinnost publikace smluv

Další změnou je navrhovaná povinnost uveřejňování smluv, výše skutečně uhrazené ceny a seznamu subdodavatelů na profilu zadavatele. Veřejní zadavatelé uveřejní na profilu smlouvu do 15 dnů od jejího uzavření. Tato povinnost se nebude vztahovat pouze na veřejné zakázky malého rozsahu s hodnotou do 500 000 Kč a na smlouvy obsahující utajované informace. Součástí zveřejňovaných informací bude i seznam subdodavatelů, který budou dodavatelé povinni zadavateli předložit do 60 dnů ode dne splnění smlouvy. V tomto seznamu budou uvedeni všichni subdodavatelé, jimž dodavatel za plnění subdodávky uhradil více než 10 % a v případě významné veřejné zakázky více než 5 % z celkové (resp. roční) hodnoty zakázky. Má-li subdodavatel formu akciové společnosti, bude přílohou seznamu subdodavatelů rovněž seznam vlastníků akcií s podílem vyšším než 10 %. „Tyto změny byly do zákona včleněny až v samotném závěru legislativního procesu. Je však zřejmé, že řada dodavatelů může mít problémy při prokazování majetkové struktury svých subdodavatelů, aniž by v tom muselo být nutně něco nekalého,“ potvrzuje Havlová názor, který sdílí většina odborníků specializujících se dlouhodobě na oblast veřejných zakázek.

Zvláštní režim pro významné zakázky

Zcela novým pojmem doplněným do zákona je institut tzv. významné veřejné zakázky, kterou bude zakázka zadávaná veřejným zadavatelem, přičemž kritériem její významnosti bude předpokládaná hodnota (zakázky nad 300 mil. Kč v případě ústředních orgánů státní správy a jim podřízených složek, 50 mil. Kč v případě krajů, Prahy a obcí). Hodnotící komise u státní významné veřejné zakázky musí mít minimálně 9 členů, z toho jeden člen bude z tzv. seznamu hodnotitelů vedeného ministerstvem pro místní rozvoj. Hodnotitel bude moci podat ÚOHS podnět k zahájení řízení ve věci veřejné zakázky, v níž byl navržen za člena či náhradníka komise, pokud shledá nepravosti v zadávacím řízení. Podmínkou pro zahájení zadávacího řízení na významnou zakázku bude schválení odůvodnění zakázky (tj. odůvodnění účelnosti veřejné zakázky, přiměřenosti požadavků na technické kvalifikační předpoklady, vymezení obchodních a technických podmínek ve vztahu k potřebám zadavatele a stanovení základních a dílčích hodnotících kritérií a způsobu hodnocení nabídek ve vztahu k potřebám zadavatele). Odůvodnění zakázky společně s odůvodněním stanovení předpokládané hodnoty bude u státních zakázek schvalovat vláda po oponentním vyjádření zpracovaném MMR, u krajských a obecních zakázek příslušné zastupitelstvo. „Povinnost ekonomického odůvodnění vnímáme každopádně pozitivně, ačkoli v praxi může představovat pro zadavatele nelehký úkol. Odpovídá však zcela principům řádného hospodaření, ze kterých standardně plyne potřeba předchozí analýzy potřeb zadavatele a možností trhu. Na schvalujících orgánech bude, aby tento institut plnil svůj skutečný účel, a nepředstavoval jen procesní zdržení,“ uvedla Havlová. U ostatních „nevýznamných“ veřejných zakázek budou zadavatelé povinni uveřejnit odůvodnění ve výše vymezeném rozsahu na svém profilu.

Změny zákona o veřejných zakázkách v kostce

Dříve

Finanční limity pro veřejné zakázky malého rozsahu: dodávky - 2 mil. Kč; služby - 2 mil. Kč; stavební práce - 6 mil. Kč

Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady

Možnost požadovat po dodavatelích předložení certifikátů ISO a EMAS

Čestná prohlášení o významných službách

Prokazování majetkové struktury dodavatele - seznam akcionářů

Možnost omezovat počet zájemců v užším řízení, jednacím řízení s uveřejněním a soutěžním dialogu

-

-

-

Uveřejnění oznámení o zadání zakázky

Možnost předběžného oznámení veřejného zadavatele

Možnosti zkracování lhůt v zadávacím řízení při splnění zákonných podmínek

Změny od 1. 4. 2012

Finanční limity pro veřejné zakázky malého rozsahu: dodávky - 1 mil. Kč; služby - 1 mil. Kč; stavební práce - 3 mil. Kč (od 1. 1. 2014 1 mil. Kč)

Nahrazení čestným prohlášením o ekonomické a finanční způsobilosti splnit veřejnou zakázku

Zrušeno

Namísto osvědčení o poskytovaných službách možnost prokázat poskytnutí služby předložením smlouvy a dokladem o realizaci.

Prokazování majetkové struktury i u subdodavatelů - seznam akcionářů

Možnost omezování počtu zachována jen pro případy zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti, v užším řízení i pro sektorového zadavatele. V ostatních případech možnost omezování počtu zájemců zrušena.

Zavedení institutu významné veřejné zakázky a odůvodnění veřejné zakázky.

Zavedení seznamu hodnotitelů a osob se zvláštní způsobilostí.

Zavedení povinnosti zrušit veřejnou zakázku, pokud zadavateli zůstane k hodnocení pouze jedna nabídka.

Zveřejnění smlouvy, výše uhrazené odměny a seznamu subdodavatelů na profilu zadavatele

Povinné předběžné oznámení nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek veřejného zadavatele minimálně 1 měsíc před zahájením zadávacího řízení

Možnost zkrátit lhůty ponechána jen sektorovému zadavateli.

Gordické právní uzly developmentu je název diskusního setkání Stavebního fóra, které se koná ve čtvrtek 10.11.2011. Hlavními tématy bude stavební právo a majetkoprávní příprava projektů, vztah developerů a občanských iniciativ a další témata. Více informací o programu a on-line přihlašovací formulář naleznete na [webu diskusí](#).

Ilustrační foto: [Henkster](#)

08.11.2011 08:00, Zdeněk Strnad